

JAKOB VAN BRUGGEN

KROONGETUIGEN

van het evangelie

Tweede druk

Tweede druk, februari 2014

© 2014 Uitgeverij Kok - Utrecht

www.kok.nl

Omslagontwerp Garage BNO

ISBN 978 90 435 2279 3

ISBN e-book 978 90 435 2280 9

NUR 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Het begin van het evangelie

Het evangelie van Jezus Christus is verbreid over de hele wereld. Zo maken we er kennis mee in onze eigen omgeving. Maar hoe is het begonnen? Dat moeten we weten. Anders heeft ons geloof geen houvast buiten onszelf en buiten onze eigen tijd.

Een visser uit Galilea heeft ooit alles vanaf het begin meegemaakt. Hij kan voor ons een goede zegsman zijn, deze Simon BarJona. Gelukkig heeft hij zijn verhaal over het begin door Marcus laten opschrijven.

Helemaal aan het begin van het evangelie stond een enig kind uit het Judese bergland. In de woestijn trok Johannes de Doper de aandacht van het hele volk. Zijn begin zou bepalend blijken voor het vervolg.

In die eerste evangelieprediking had de geboortegeschiedenis van Jezus geen plaats. Dit allervroegste begin drong pas aan het einde als geheim tot de gelovigen door. Het is Maria die ons kan vertellen over de bron van het begin.

Een moeder, een profeet en een apostel: zij zijn tot vandaag toe onze oriëntatiepunten voor het begin. Zij helpen ons om in onze eigen tijd op koers te blijven in ons geloof.

Simon

Het evangelie van Jezus Christus werd bekend in de eerste eeuw van onze jaartelling. Het was de tijd van keizer Augustus en zijn opvolgers. Lang geleden. Daardoor ook ver weg van onszelf. Wij leven op grote afstand van dit begin van het evangelie. Wij zijn Simon niet.

Simon is de man die het allemaal wel zelf heeft meegemaakt. En van heel dichtbij. Hij hoorde als jonge Galilese visser de geruchten over een nieuwe woestijnprofeet in Judea. Hij liet zich meenemen naar deze Johannes, zoon van Zacharias en Elisabet, en liet zich door hem dopen in de Jordaan. Net als zoveel anderen. Maar Simon trad ook toe tot de kring van de leerlingen van deze profeet en verbleef vaak voor langere tijd in zijn omgeving. Zo heeft hij rond het jaar 28 het eerste begin van het evangelie van binnenuit meegemaakt.

Hij was ook vanaf het eerste uur in de omgeving van de man die door Johannes is aangewezen. De Meerdere van de Doper! Simon kwam deze Jezus tegen bij de Jordaan. En direct voelde hij hoe er beslag op hem werd gelegd. De Messias gaf hem een naam met een opdracht: 'Voortaan zul je Kefas, Rotsman (Petrus), heten.'

Deze band tussen Jezus en Simon is nooit meer verbroken. Zelfs niet in die duistere nacht van uitlevering toen Simon tot drie maal toe ontkende dat hij een volgeling zou zijn van de gearresteerde Jezus. Simon verloochende wel zijn Meester, maar Jezus had voor hem gebeden. En toen het tot Simon doordrong wat hij had gedaan, kwam hij snikkend tot inkeer. Hij mocht Jezus blijven liefhebben. En aan het einde van zijn leven stierf deze vroegere visser van het Galilese meer in de wereldstad Rome. Als christen, als martelaar voor het evangelie. Hij was er altijd bij.

Daarom kan niemand beter dan hij vertellen hoe het Begin van het evangelie is geweest. Hij was niet alleen een tijdgenoot, maar ook een intieme volgeling en de vooraanstaande prediker.

Vanaf het moment dat Jezus hem en zijn broer Andreas had weggeroepen bij hun visnetten op de oever van het meer van Galilea, is hij ervoor bestemd geweest om bij alles vooraan te staan. Hij was er altijd bij. Bij de genezingen in Kafarnaüm en bij de steeds maar aangroeiende menigten die Jezus volgden. Hij heeft ook de argwaan zien groeien in de ogen van de Farizeze leiders.

Hij werd ook steeds meer een intieme waarnemer. Hij stond er bij toen zijn schoonmoeder binnenshuis door Jezus met een enkel woord werd genezen van haar hoge koorts. Hij was een van de weinigen die er bij stond toen Jezus het gestorven dochttertje van Jäirus weer liet opstaan. Hij mocht in de besloten kring van de twaalf de eerste zijn die namens de andere leerlingen Jezus erkende als de Messias, de zoon van

God. En samen met Johannes en Jakobus was hij in een nacht aanwezig bij een geheime en stralende ontmoeting van Jezus met Mozes en Elia.

Deze intieme volgeling werd na de hemelvaart de meest voor-
aanstaande prediker: de belangrijkste kroongetuige voor Israël op de Pinksterdag! Hij was het ook die als eerste aan een heiden het evangelie mocht brengen. Hij noemt zich tegenover deze Romeinse centurio Cornelius in Caesarea 'getuige van alles wat Jezus gedaan heeft, in het land van de Joden en ook in Jeruzalem'. Simon kan getuigen van het begin van het evangelie: 'Door Jezus Christus is God het goede nieuws van de vrede komen brengen.' Simon was er bij en kan de berichten die Cornelius bereikt hebben, bevestigen: 'U weet wat er in het hele Joodse land is gebeurd, hoe het begon in Galilea, hoe God na de doop waartoe Johannes opriep, Jezus uit Nazaret met de heilige Geest heeft gezalfd en met kracht heeft bekleed. Hij trok als weldoener door het land en genas iedereen die in de macht van de duivel was, want God stond Hem bij.'

Cornelius leefde in de tijd van het begin van het evangelie. Hij hoorde vanuit de verte de berichten. Maar hij had een voordeel boven ons: hij kreeg de mondelinge bevestiging daarvan rechtstreeks van een ooggetuige en intieme volgeling. Want hij leefde in de tijd van Simon.

Wij zelf zijn geen ooggetuigen van het begin: we zijn Simon niet. We zijn zelfs geen tijdgenoten: wij zijn dus ook niet Cornelius. Voor ons lijkt in de 21^e eeuw het begin ver weg. Net zo ver als het Romeinse rijk waarin Cornelius een centurio was.

Nu is het heel bijzonder, dat Simon Petrus onze tijd heeft zien aankomen. Hij beseftte tegen het einde van zijn leven dat er nog een periode zou volgen zonder ooggetuigen en zonder tijdgenoten. Hij zag een tijd aanbreken waarin mensen het contact zouden kunnen verliezen met het begin van het evangelie. Hij maakte zich daar steeds meer zorgen over. Gelukkig liet de praktische visserman het niet bij gedachten. Simon is altijd een doener geweest. Zo is hij zijn 'uiterste best gaan doen, dat u zich dit alles ook na mijn heengaan steeds weer voor de geest zult kunnen halen' (citaat uit zijn tweede brief). Simon Petrus realiseerde zich hoe belangrijk het is dat wij als later levende mensen het begin in onze gedachten en in ons hart kunnen bewaren. Daar mag de tijd niet tussen komen. Het begin moet ons oriëntatiepunt blijven.

Hoe heeft Simon dan zijn uiterste best gedaan om het begin ook onder onze aandacht te brengen? Hij heeft daarvoor gebruik gemaakt van Marcus. Een man die als jongen was opgegroeid in Jeruzalem, een neef van Barnabas. Een jongere tijdgenoot die door Simon Petrus 'mijn zoon' wordt genoemd. Blijkbaar was deze Marcus voor langere tijd als medewerker in Simons gezelschap. Marcus was er dan keer op keer bij wanneer Simon optrad als kroongetuige voor alles wat Jezus had gezegd en gedaan. Simon Petrus predikte het begin van het evangelie en Marcus was een en al oor. Ze waren als vader en zoon.

Wij weten door overlevering dat deze Marcus een soort stenografisch verslag is gaan maken van wat de kroongetuige Simon vertelde. Hij werd daar zeker toe aangemoedigd door

Simon zelf. Door het op schrift laten stellen van zijn prediking deed Simon zijn uiterste best dat wij ook later nog herinnerd konden worden aan het begin van het evangelie.

Het evangelieboekje dat de naam Marcus als titel draagt, is in feite de erfenis van Simon. Het schrift is van Marcus, maar de stem is die van Petrus. Dankzij dit boekje kunnen we, zoals Simon Petrus wilde, ook na zijn heengaan ons dit alles steeds weer voor de geest halen.

We zijn Cornelius niet: Simon is reeds lang opgenomen in de hemel. Maar we zijn niet minder af. Wanneer we willen luisteren naar Marcus, horen we Simon. Alsof ook wij in Caesarea zijn.

Dit kroongetuigenverslag onder de naam Marcus draagt een opvallende en veelzeggende titel. Boven het boekje staan de woorden: Begin van het evangelie. Het hele boekje wordt daarin samengevat.

Het evangelie gaat namelijk veel verder dan dit boekje. Het ging veel verder dan de Hemelvaart van Jezus. Het ging met Petrus mee naar Jeruzalem, naar Babylon, naar Rome. Juist Simon wist aan het einde van zijn aardse leven hoe wereldwijd het evangelie van Jezus Christus zich heeft verbreid. Als een lopend vuur ging het door de wereld. Maar dit vuur begon in Galilea en Jeruzalem. Daarvan is Simon een kroongetuige. En daarover getuigt hij in Marcus. Het opschrift is triomfantelijk: wat op aarde gebeurde in Palestina in de tijd van centurio Cornelius, is nog maar het begin!

Het boekje Marcus eindigt dan ook met een dubbele punt. Na opstanding en hemelvaart gingen de apostelen op weg om overal het evangelie bekend te maken.

‘De Heer hielp hen daarbij en zette hun verkondiging kracht bij met de tekenen die ermee gepaard gingen.’

Was getekend: Simon!